

ZÁSADY A PRINCÍPY ANALÝZY RIZÍK V OBLASTI FYZICKEJ A OBJEKTOVEJ BEZPEČNOSTI

METODIKA

2006

Národný bezpečnostný úrad , Sekcia objektovej a fyzickej bezpečnosti

Zhotoviteľ : Žilinská univerzita v Žiline
Fakulta špeciálneho inžinierstva

Zodpovedný riešiteľ: doc. Ing. Ladislav HOFREITER, CSc.
Katedra bezpečnostného manažmentu
Fakulta špeciálneho inžinierstva ŽU v Žiline

Riešitelia : Ing. Tomáš LOVEČEK
Ing. Andrej VEĽAS

Názov projektu : **ZÁSADY A PRINCÍPY ANALÝZY RIZÍK V OBLASTI FYZICKEJ A OBJEKTOVEJ BEZPEČNOSTI**

Doba riešenia : 1.5. – 30.6.2006

Miesto uloženia : NBÚ, Bratislava

Kľúčové slová : utajované skutočnosti, fyzická bezpečnosť, objektová bezpečnosť, riziká, ujma, ohrozenia, zraniteľnosť, bezpečnostné opatrenia, miera rizika.

Anotácia : Metodika vysvetľuje obsah analýzy rizík pri projektovaní bezpečnostných opatrení na ochranu utajovaných skutočností a metodiku činností pre stanovenie miery rizika ohrozenia utajovaných skutočností. Súčasťou metodiky je počítačový program pre určenie miery ohrozenia utajovaných skutočností.

Počet strán : 34

Počet príloh : 4 /10 + program (1,14MB)

Počet obrázkov: 11

Počet tabuliek : 3

Oponenti : Štúdia prešla vnútorným oponentským konaním na Katedre bezpečnostného manažmentu a záverečným oponentským konaním zadávateľa.

OBSAH

Predhovor.....	4
1. FYZICKÁ BEZPEČNOSŤ A OBJEKTOVÁ BEZPEČNOSŤ.....	5
2. ANALÝZA RIZÍK.....	10
2.1. Riziko.....	10
2.2. Analýza rizík.....	13
2.3. Metódy analýzy rizík.....	13
3. URČENIE VEĽKOSTI UJMY.....	18
4. IDENTIFIKÁCIA A HODNOTENIE OHROZENÍ.....	19
4.1. Analýza bezpečnostného prostredia.....	19
4.2. Register ohrození.....	21
4.2.1. Ohrozenie z hľadiska polohy a umiestnenia objektu a chráneného priestoru.....	21
4.2.2. Ohrozenia z hľadiska ochrany objektu a chráneného priestoru.....	22
4.2.3. Ohrozenia z hľadiska činnosti cudzích spravodajských služieb, záškodníkov, teroristických a zločineckých skupín.....	22
4.2.4. Technické poruchy.....	23
4.2.5. Zamestnanci.....	23
4.2.6. Okolité objekty.....	24
4.2.7. Ohrozenia utajovaných skutočností v čase vojny a vojnového stavu.....	24
4.2.8. Ohrozenia utajovaných skutočností v čase výnimočného a núdzového stavu.....	24
4.3. Hodnotenie jednotlivých ohrození.....	27
4.4. Hodnotenie celkového ohrozenia utajovaných skutočností.....	29
5. HODNOTENIE ZRANITEĽNOSTI.....	30
5.1. Výber identifikovaných a ohodnotených ohrození.....	31
5.2. Výber realizovaných (navrhovaných) bezpečnostných opatrení.....	31
5.3. Zostavenie matice hodnotenia zraniteľnosti	31
5.4. Ohodnotenie zraniteľnosti.....	32
5.5. Hodnotenie zraniteľnosti chráneného priestoru.....	32
6. STANOVENIE MIERY RIZIKA.....	33

PRÍLOHY

1. Register ohrození a tabuľka ohodnotenia ohrození
2. Hodnotenie zraniteľnosti
3. Matica určenia miery rizika
4. Manuál programu: Analýza rizík v oblasti fyzickej a objektovej bezpečnosti

Program : Analýza rizík v oblasti fyzickej bezpečnosti a objektovej bezpečnosti
(1,14MB)

Predhovor

Štúdia „Zásady a princípy analýzy rizík v oblasti fyzickej a objektovej bezpečnosti“ bola vypracovaná na základe zadania Sekcie objektovej a fyzickej bezpečnosti Národného bezpečnostného úradu.

Štúdia je realizovaná ako **metodická pomôcka** pre vedúcich (§ 8 ods.1 zákona č.215/2004 Z.z.) a bezpečnostných zamestnancov (§ 9 ods.1 zákona č.215/2004 Z.z.) pre hodnotenie rizika ohrozenia utajovaných skutočností (§ 5 ods.1 a 2 vyhlášky Národného bezpečnostného úradu č 336/2004 Z.z. o fyzickej bezpečnosti a objektovej bezpečnosti v znení neskorších predpisov).

Spracovaná metodická pomôcka umožňuje vedúcemu (bezpečnostnému zamestnancovi) ohodnotiť mieru rizika ohrozenia utajovaných skutočností dvojakým spôsobom :

- pomocou matice rizík,
- pomocou počítačového programu.

Štúdia obsahuje 6 kapitol, ktoré sú tematicky členené takto :

- 1. kapitola obsahuje vymedzenie základných pojmov vzťahujúcich sa k fyzickej bezpečnosti a objektovej bezpečnosti a zásady výberu bezpečnostných opatrení v závislosti od spôsobu manipulácie s utajovanými skutočnosťami,
- 2. kapitola je venovaná objasneniu obsahu a metód analýzy rizík a uvádza sa v nej súhrnný algoritmus analýzy rizík, ktorý je podrobnejšie objasnený v ďalších kapitolách,
- v 3. kapitole je objasnený spôsob určenia veľkosti ujmy, ktorá môže vzniknúť ako dôsledok neoprávnenej manipulácie s utajovanými skutočnosťami,
- 4. kapitola obsahuje metodiku činnosti identifikácie a hodnotenia ohrození, ktoré sa môžu vyskytnúť v danom bezpečnostnom prostredí,
- 5. kapitola je venovaná popisu metodiky hodnotenia zraniteľnosti chráneného priestoru, pričom zraniteľnosť je definovaná ako funkcia veľkosti (intenzity) ohrozenia a odolnosti bezpečnostných opatrení voči pôsobeniu týchto ohrození,
- 6. kapitola je záverečná a obsahuje návod, ako pomocou vopred definovaných faktorov vyjadriť mieru rizika ohrozenia utajovaných skutočností.

V prílohách 1 – 3 sú uvedené tabuľky, potrebné pre neautomatizovaný spôsob určenia miery rizika.

Súčasťou metodickej pomôcky je program „**Analýza rizík v oblasti fyzickej a objektovej bezpečnosti.**“ Popis a podmienky pre použitie programu sú uvedené v prílohe 4.

1 FYZICKÁ BEZPEČNOSŤ A OBJEKTOVÁ BEZPEČNOSŤ

1.1 Základné pojmy

Ochrana utajovaných skutočností sa v súlade so zákonom č.215/2004 Z.z. zabezpečuje vytváraním podmienok na personálnu bezpečnosť, administratívnu bezpečnosť, šifrovú ochranu informácií, **fyzickú bezpečnosť**, **objektovú bezpečnosť**, bezpečnosť technických prostriedkov a na priemyselnú bezpečnosť.

Fyzická bezpečnosť a objektová bezpečnosť je systém opatrení slúžiaci na ochranu utajovaných skutočností pred nepovolanými osobami a pred neoprávnenou manipuláciou v objektoch a chránených priestoroch.

Objektom sa rozumie budova alebo iný stavebne alebo inak ohraničený priestor, v ktorom sa nachádzajú chránené priestory.

Chráneným priestorom sa rozumie stavebne alebo inak ohraničený priestor vo vnútri objektu, ktorý je určený na ukladanie a manipuláciu s utajovanými skutočnosťami, zodpovedajúci príslušnému stupňu utajenia.

Na účely ochrany utajovaných skutočností sa chránený priestor určuje ako chránený priestor **kategórie** :

- a) Prísne tajné alebo skratkou "PT", ak je určený na ukladanie alebo manipuláciu s utajovanými skutočnosťami stupňa utajenia Prísne tajné,
- b) Tajné alebo skratkou "T", ak je určený na ukladanie alebo manipuláciu s utajovanými skutočnosťami stupňa utajenia Tajné,
- c) Dôverné alebo skratkou "D", ak je určený na ukladanie alebo manipuláciu s utajovanými skutočnosťami stupňa utajenia Dôverné,
- d) Vyhradené alebo skratkou "V", ak je určený na ukladanie alebo manipuláciu s utajovanými skutočnosťami stupňa utajenia Vyhradené.

Kategóriu chráneného priestoru určí vedúci; súčasťou určenia je vymedzenie hranice chráneného priestoru a režimových opatrení.

Podľa prístupu k utajovaným skutočnostiam sa chránený priestor kategórie Dôverné, Tajné a Prísne tajné určuje ako chránený priestor triedy I alebo chránený priestor triedy II.

Chránený priestor triedy I je priestor určený na ukladanie alebo manipuláciu s utajovanými skutočnosťami stupňa utajenia Dôverné alebo vyššieho takým spôsobom, že vstup do tohto priestoru znamená oboznámenie sa s utajovanou skutočnosťou. Takýto chránený priestor má

- a) určenú hranicu, na ktorej sa kontroluje každý vstup a výstup a každý vjazd a výjazd,
- b) kontrola vstupu, ktorá umožní vstup len oprávneným osobám s oprávnením na vstup vydaným vedúcim,
- c) špecifikáciu utajovaných skutočností podľa zoznamu utajovaných skutočností, ktoré sa zvyčajne nachádzajú v tomto chránenom priestore.

Chránený priestor triedy II je priestor určený na ukladanie alebo manipuláciu s utajovanými skutočnosťami stupňa utajenia Dôverné alebo vyššieho tak, že utajované skutočnosti sú chránené voči neoprávnenej manipulácii určenými opatreniami a vstup do tohto priestoru neznamena oboznámenie sa s utajovanou skutočnosťou. Takýto chránený priestor má

- a) určenú hranicu, na ktorej sa kontroluje každý vstup a výstup a každý vjazd a výjazd,
- b) kontrolu vstupu, ktorá umožní vstup bez sprievodu len oprávneným osobám; všetky ostatné osoby musia byť sprevádzané a zároveň musia byť prijaté opatrenia zabraňujúce neoprávnenej manipulácii s utajovanými skutočnosťami.

O určení chráneného priestoru triedy I alebo triedy II rozhodne vedúci, ktorý určí podmienky vstupu v režimových opatreniach.

Chránený priestor kategórie Vyhradené má kontrolu vstupu. Podmienka kontroly vstupu sú určené v bezpečnostnej dokumentácii fyzickej bezpečnosti a objektovej bezpečnosti .

Pod pojmom **manipulácia s utajovanými skutočnosťami** sa rozumie :

- vytváranie, zobrazovanie, prijímanie, evidovanie, prezeranie, vyradovanie utajovaných skutočností listinného charakteru a nelistinného charakteru, ak ich povaha dovoľuje s nimi nakladať ako listinami,
- vytváranie, zobrazovanie alebo evidovanie na technických prostriedkoch.

Ochrana objektov a chránených priestorov sa zabezpečuje mechanickými zábrannými prostriedkami, technickými zabezpečovacími prostriedkami, fyzickou ochranou, režimovými opatreniami a ich vzájomnou kombináciou v súlade s bezpečnostným štandardom fyzickej bezpečnosti a objektovej bezpečnosti.

Mechanickým zábranným prostriedkom je zariadenie alebo systém slúžiaci na zabránenie prístupu nepovolaným osobám. Mechanickými zábrannými prostriedkami sú

- bezpečnostné úschovné objekty,
- uzamykacie systémy a ich súčasti,
- dvere a ich súčasti,
- mreže,
- bezpečnostné fólie,
- okná,
- zasklenia.

Technickým zabezpečovacím prostriedkom je zariadenie alebo systém informujúci o stave a narušení objektu alebo chráneného priestoru. Technickými zabezpečovacími prostriedkami sú :

- systémy na kontrolu vstupov do objektov a systémy slúžiace na elektronické preukazovanie totožnosti a oprávnenosti osôb,
- elektrické zabezpečovacie systémy (poplachové systémy na hlásenie narušenia),
- kamerová zostava v rámci uzatvoreného televízneho okruhu,
- tiesňové systémy,
- zariadenia na detekciu látok a predmetov,
- zariadenia fyzického ničenia nosičov informácií.

Fyzickú ochranu objektu a chráneného priestoru môžu vykonávať príslušníci ozbrojených bezpečnostných zborov, ozbrojených zborov, ozbrojených síl Slovenskej republiky, trvalo prítomní ozbrojení vlastní zamestnanci, alebo spôsobom miestnej ochrany s využitím nepretržite prítomných osôb.

Fyzická ochrana objektu môže byť zabezpečená aj kontrolou hranice objektu predovšetkým mimo pracovného času, v noci a počas dní pracovného voľna a pracovného pokoja.

Režimové opatrenia sú opatrenia:

- a) určujúce podmienky vstupu osôb a vjazdu dopravných prostriedkov do objektu a chráneného priestoru a podmienky výstupu osôb a výjazdu dopravných prostriedkov z objektu a chráneného priestoru,
- b) určujúce podmienky pohybu osôb, dopravných prostriedkov v objekte a v chránenom priestore, a to v pracovnom čase a mimopracovnom čase,
- c) určujúce podmienky používania mobilných telefónov, videokamier, fotoaparátov, audio záznamových zariadení a pod.,
- d) určujúce podmienky ochrany priestorov kde sa utajované skutočnosti spracovávajú, rozmnožujú a ničia,
- e) určujúce podmienky a spôsob kontroly objektu a chráneného priestoru po opustení pracoviska zamestnancami, ktoré zabezpečia že nedôjde k neoprávnenej manipulácii s utajovanými skutočnosťami,
- f) na ochranu rokovacích miestností,
- g) určujúce podmienky používania, pridelenia, označovania, úschovy a evidencie originálov a kópií bezpečnostných kľúčov a médií do zámkov a uzamykateľných systémov,
- h) určujúce podmienky používania, pridelenia, označovania, úschovy a evidencie kódových nastavení a hesiel používaných pre prístup do objektov, chránených priestorov a bezpečnostných úschovných objektov,
- i) určujúce podmienky manipulácie s mechanickými zábrannými prostriedkami a technickými zabezpečovacími prostriedkami a podmienky ich používania,
- j) určujúce postup pri narušení objektu a chráneného priestoru alebo pri pokuse o narušenie objektu a chráneného priestoru,
- k) určujúce postup v prípade vzniku mimoriadnej situácie, ktorých súčasťou je aj plán na ochranu, evakuáciu alebo zničenie utajovaných skutočností spolu s uvedením zodpovedných osôb a ďalšie opatrenia v súlade s § 10 odsek 1 písm. k) Vyhlášky.

Spôsob, podmienky a rozsah navrhovaných opatrení na ochranu objektu a chránených priestorov určí vedúci na základe **vyhodnotenia rizík** možného ohrozenia.

Riziko možného ohrozenia utajovaných skutočností v chránenom priestore určí vedúci po zhodnotení :

- a) Stupňa utajenia utajovaných skutočností; utajované skutočnosti sa podľa stupňa utajenia členia na :
 - prísne tajné (PT),
 - tajné (T),
 - dôverné (D),
 - vyhradené (V).
- b) Množstva utajovaných skutočností; spočíva vo vyjadrení množstva utajovaných skutočností, ktoré môžu byť vo forme informácií, alebo vecí. Vzhľadom na formu utajovaných skutočností sa môže ich množstvo vyjadriť :
 - počtom kusov hmotných nosičov informácií,
 - počtom utajovaných výrobkov, resp. ich častí,
 - počtom zariadení, alebo

- počtom nehnuteľností, objektov, priestorov a pod., v ktorých sa nachádzajú utajované skutočnosti, alebo sú utajovanou skutočnosťou.
- c) Požiadavky na obmedzenie počtu oprávnených osôb, ktoré sa majú oboznamovať s utajovanými skutočnosťami; podľa zákona č.215/2004 Z.z. § 8, ods.2 písm. d) vedúci určuje funkcie, pri ktorých výkone sa môžu oprávnené osoby oboznamovať s utajovanými skutočnosťami.

Ak má byť realizovaná požiadavka, aby sa s utajovanými skutočnosťami zoznamoval len nevyhnutne potrebný okruh a počet osôb, potom musí vedúci pracovník uplatňovať princíp „**potrebuje poznať**“ (*need - to - know principle*).

Uplatňovanie tohto princípu znamená, že na zoznamovanie sa s konkrétnym okruhom utajovaných skutočností sa určia len tie osoby, ktorým nutnosť zoznamovania sa s utajovanou skutočnosťou vyplýva z plnenia ich služobných povinností.

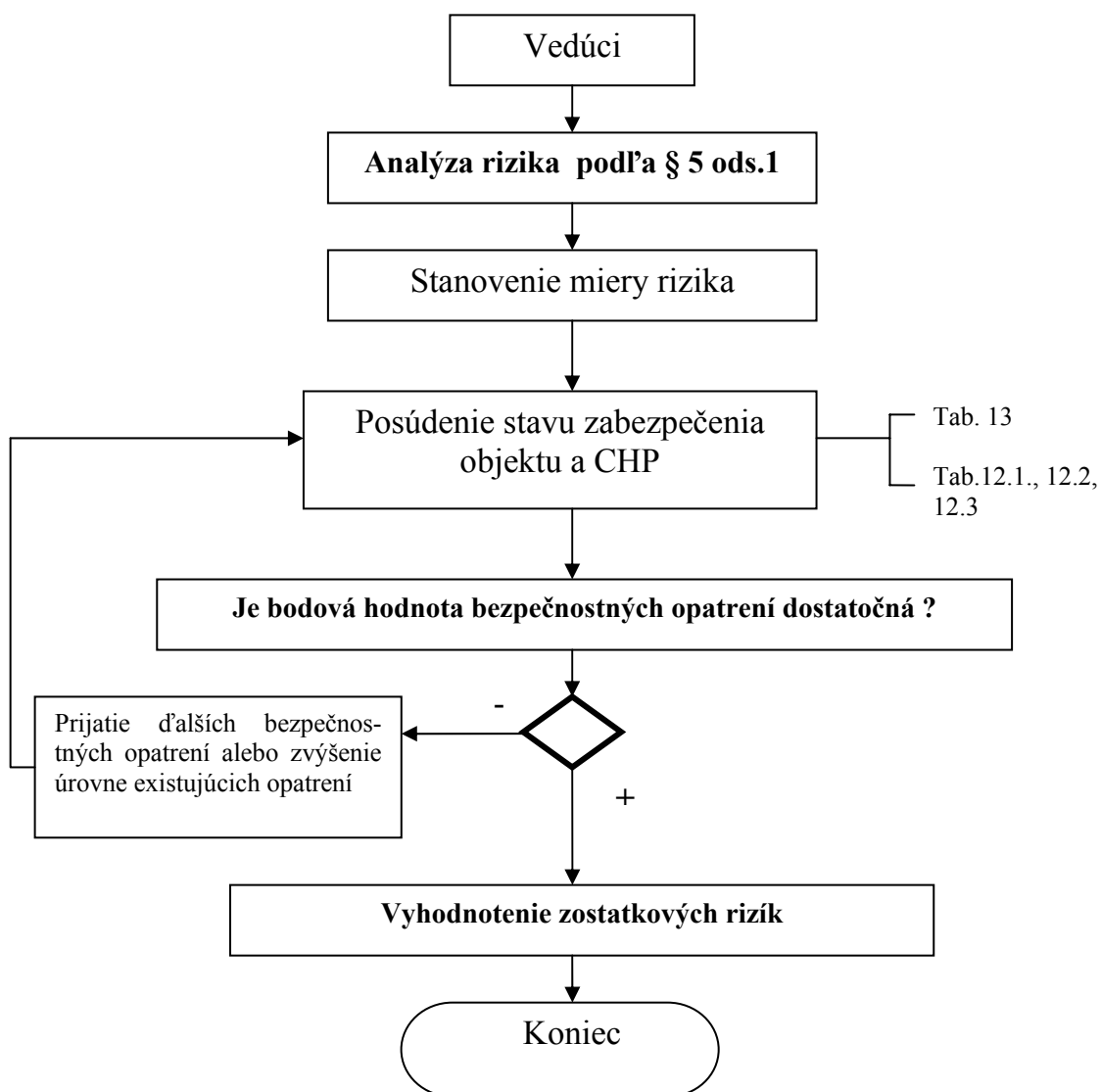
- d) Potreby oboznamovať sa s utajovanou skutočnosťou v rámci výkonu svojich povinností alebo úloh vlastnými zamestnancami a zamestnancami zabezpečujúcimi fyzickú ochranu, ktorí vzhľadom na svoje oprávnenia a vstupy do chránených priestorov by mohli byť nápomocní vonkajším narušiteľom alebo byť narušiteľmi, napríklad úmyselné poškodzovanie, únik utajovaných informácií, krádež, pasívne alebo aktívne odpočúvanie. Podľa zákona č.215/2004 Z. z. § 8, ods.2 pís. g) vedúci **určuje rozsah a potrebu oboznamovania sa osôb s utajovanými skutočnosťami**. Opäť to znamená uplatnenie princípu „bezpodmienečne musí poznať“ pri určovaní nevyhnutne potrebného počtu pracovníkov, ktorí budú mať prístup k utajovaným skutočnostiam a zníženie rizika neoprávnenej manipulácie s utajovanými skutočnosťami.
- e) Rizika ohrozenia utajovaných skutočností najmä z hľadiska :
- polohy objektu a umiestnenia objektu a chráneného priestoru,
 - zabezpečenia ochrany objektu a chráneného priestoru,
 - činnosti cudzích spravodajských služieb, záškodníkov, teroristických a zločineckých skupín,
 - technických porúch technických zariadení v objekte (chránenom priestore),
 - rizík vyplývajúcich z činnosti zamestnancov (napríklad nedostatok vedomostí, zábudlivosť, náhoda),
 - rizík vyplývajúcich z mimoriadnych situácií (živelných pohrôm, havárií alebo katastrof),
 - okolitých objektov, ktorých havária by mohla ochromiť resp. narušiť bezpečnosť chráneného objektu,
 - rizika ohrozenia utajovaných skutočností v čase vojny, vojnového stavu, výnimočného stavu a núdzového stavu.

Tieto činnosti sú obsahom **analýzy rizík**, ktorá bude podrobne popísaná v ďalších kapitolách. Vedúci (alebo bezpečnostný zamestnanec) pri analýze rizík a dodržaní obsahu stanoveného vyhláškou NBÚ č. 336/2004 Z.z. o fyzickej bezpečnosti a objektivej bezpečnosti (ďalej len „vyhláška“):

- identifikuje veľkosť ujmy, ktorá môže vzniknúť v dôsledku neoprávnenej manipulácie s utajovanou skutočnosťou v závislosti na stupni utajenia utajovanej skutočnosti,
- identifikuje ohrozenia, ktorým sú alebo môžu byť utajované skutočnosti vystavené; pôjde tiež o vypracovanie registra identifikovaných ohrození,
- ohodnotí zraniteľnosť chráneného priestoru,
- stanoví mieru rizika ohrozenia utajovaných skutočností ako malú, strednú alebo veľkú.

Ďalší postup vedúceho (bezpečnostného zamestnanca) by mal obsahovať nasledujúce kroky :

1. Porovná bodové ohodnotenie bezpečnostných opatrení, získané vyplnením tabuľky 13 prílohy 1 k vyhláške s tabuľkami minimálnych požadovaných hodnôt (tab.12.1., 12.2 a 12.3. bezpečnostného štandardu), pričom zohľadňuje vyhodnotenú mieru rizika.
2. Ak vypočítané bodové hodnoty nedosahujú minimálne požadované hodnoty podľa tabuliek 12.1. 12.2., 12.3., vedúci rozhodne o prijatí ďalších bezpečnostných opatrení (napr. nepovinných opatrení) alebo o zvýšení typu existujúcich opatrení. Pritom musí dbať, aby boli dodržané požiadavky § 5, ods.3) až 16) vyhlášky a bezpečnostného štandardu, uvedeného v prílohe k vyhláške.
3. Vyhodnotí zostatkové riziká. Zostatkovými rizikami sú riziká, ktoré zostanú nepokryté bezpečnostnými opatreniami z dôvodu, že ich miera je pre vedúceho akceptovateľná, alebo ju nie je možné eliminovať vhodnými a efektívnymi protiopatreniami.

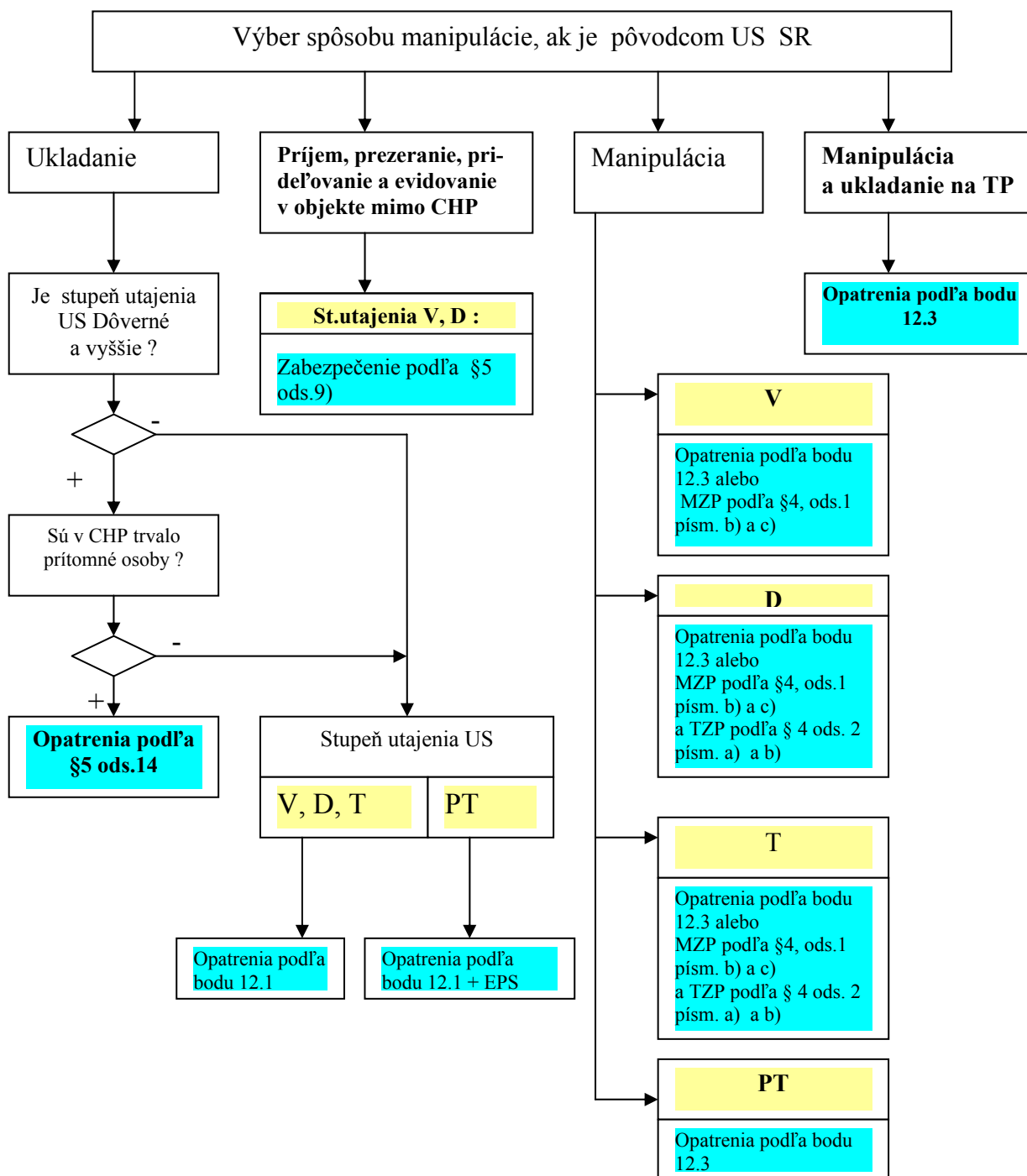
Obr.1.1 Schéma činnosti vedúceho pri analýze rizika

1.2 Určenie požadovaných bezpečnostných opatrení

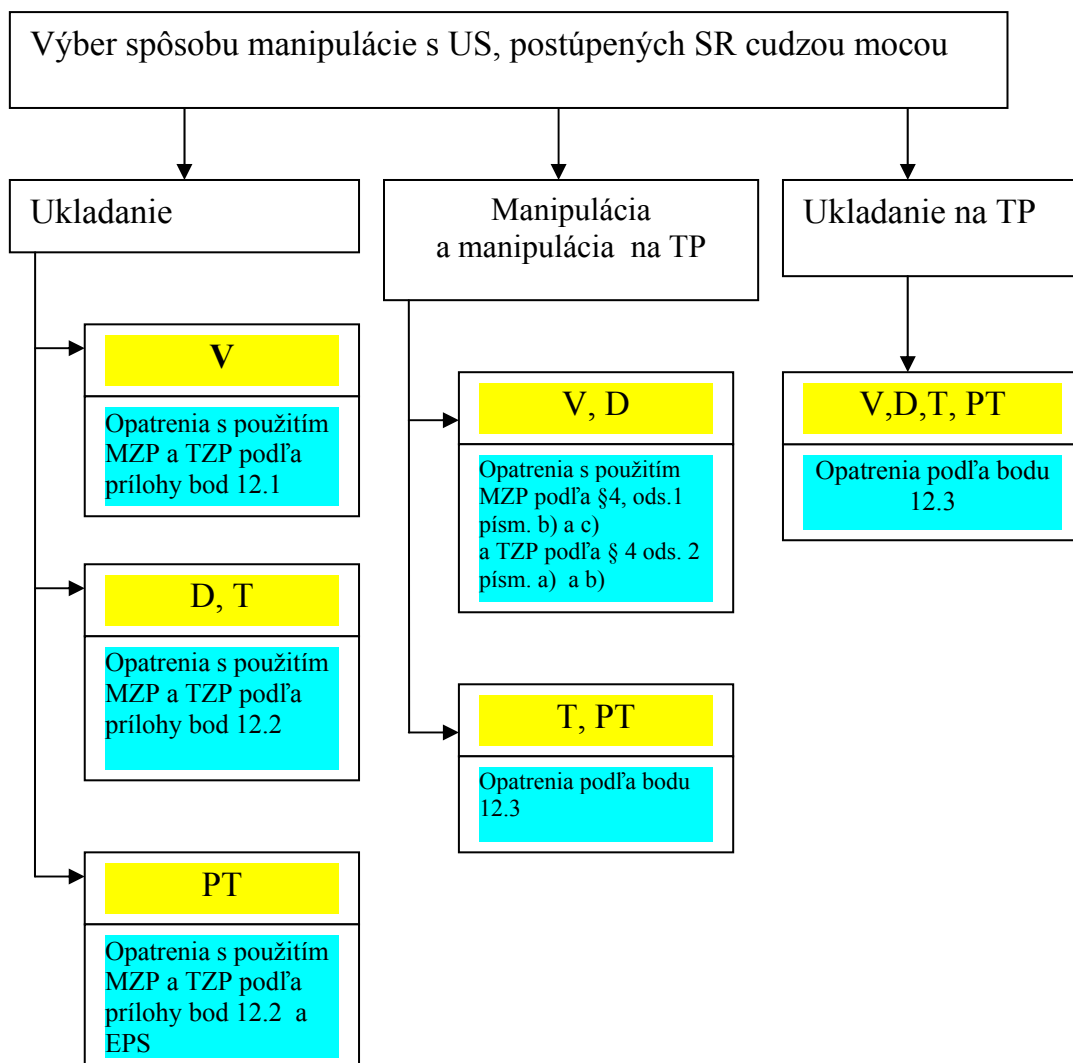
Pri určovaní požadovaných bezpečnostných opatrení vedúci v súlade s vyhláškou zohľadní :

- stupeň utajenia utajovaných skutočností,
- pôvodcu utajovaných skutočností
- mieru rizika ohrozenia utajovaných skutočností,
- spôsob manipulácie s utajovanými skutočnosťami.

Postup vedúceho je uvedený na nasledujúcich obrázkoch :

Obr. 1. 2 Schéma výberu bezpečnostných opatrení , ak je pôvodcom Slovenská republika

Obr.1.3 Schéma výberu bezpečnostných opatrení , ak je pôvodcom cudzia moc.

2. ANALÝZA RIZÍK

Rozsah opatrení na zaistenie bezpečnosti v akomkoľvek systéme má byť úmerný veľkosti rizík a ohrození, ktorým je alebo môže byť tento systém vystavený.

Aby boli bezpečnostné opatrenia primerané, dostatočné, efektívne a finančne únosné, majú byť prijímané na základe objektívnych podkladov. Proces, ktorý slúži na získanie objektívnych podkladov pre projektovanie bezpečnostných opatrení sa nazýva **analýza rizík**.

2.1. RIZIKO

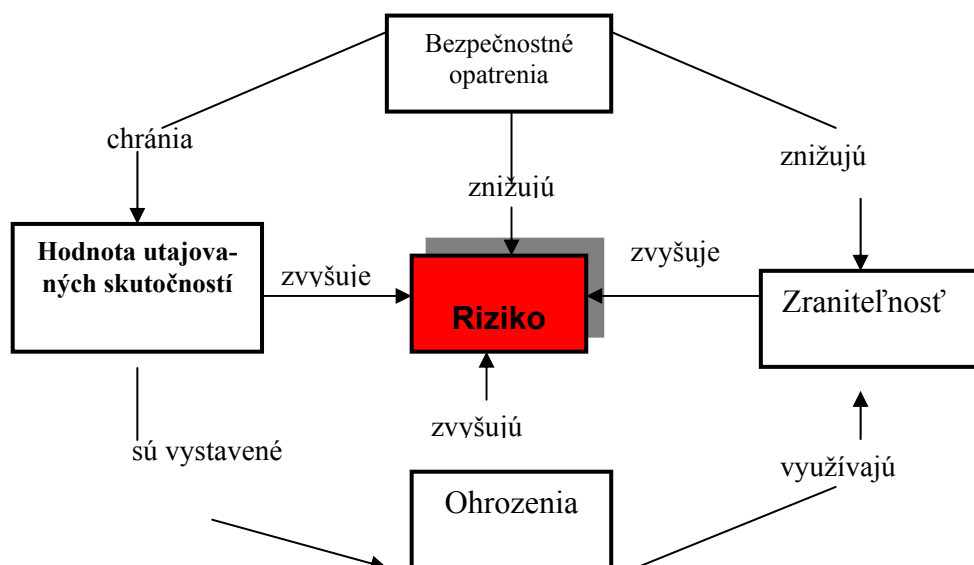
Riziko (*možnosť, nebezpečenstvo straty, neúspechu, škody*) býva definované ako určitý druh neistoty, ktorý je možné prostredníctvom štatistických metód kvantifikovať, a tak predpovedať vznik nepriaznivých skutočností. Predstavuje tiež označenie možnosti vzniku straty, škody, alebo dosiahnutie iného výsledku oproti pôvodne predpokladanému, resp. nedosiahnutia očakávaných výsledkov, pričom odchýlky môžu byť buď priaznivé (zisk) alebo nepriaznivé (strata). Riziko však poväčšine v sebe skrýva náboj potenciálneho nebezpečenstva nepriaznivého vývoja.

V súvislosti s riešením fyzickej bezpečnosti a objektovej bezpečnosti budeme **riziko** chápať **ako potenciálnu možnosť, že dané ohrozenie využije zraniteľnosť objektu (chráneného priestoru) na neoprávnenú manipuláciu s utajovanou skutočnosťou a môže tak spôsobiť ujmu Slovenskej republiky.**

Riziko je definované ako funkcia nasledujúcich faktorov :

- hodnoty utajovaných skutočností,
- hrozieb, ktorým môžu byť utajované skutočnosti vystavené,
- zraniteľnosti, ktorá môže byť využitá hrozbami na neoprávnenú manipuláciu s utajovanými skutočnosťami,
- existujúcich alebo plánovaných opatrení fyzickej bezpečnosti a objektovej bezpečnosti.

Vzťah medzi uvedenými faktormi je znázornený na nasledujúcom obrázku:

Obr.2.1. Vzťah faktorov rizika.

2.2. ANALÝZA RIZÍK

Analýza rizík musí byť vykonaná ako jedna z prvých činností pri projektovaní každého bezpečnostného systému aby sa na základe jej výsledkov mohlo stanoviť :

- na ktoré riziká **musia** byť ochranné opatrenia zamerané,
- ktoré riziká môžu byť akceptované bez prijatia ochranných opatrení.

Analýza rizík je proces identifikovania rizík, ohodnotenia ich veľkosti a identifikácie oblastí, ktoré treba zabezpečiť ochrannými opatreniami.

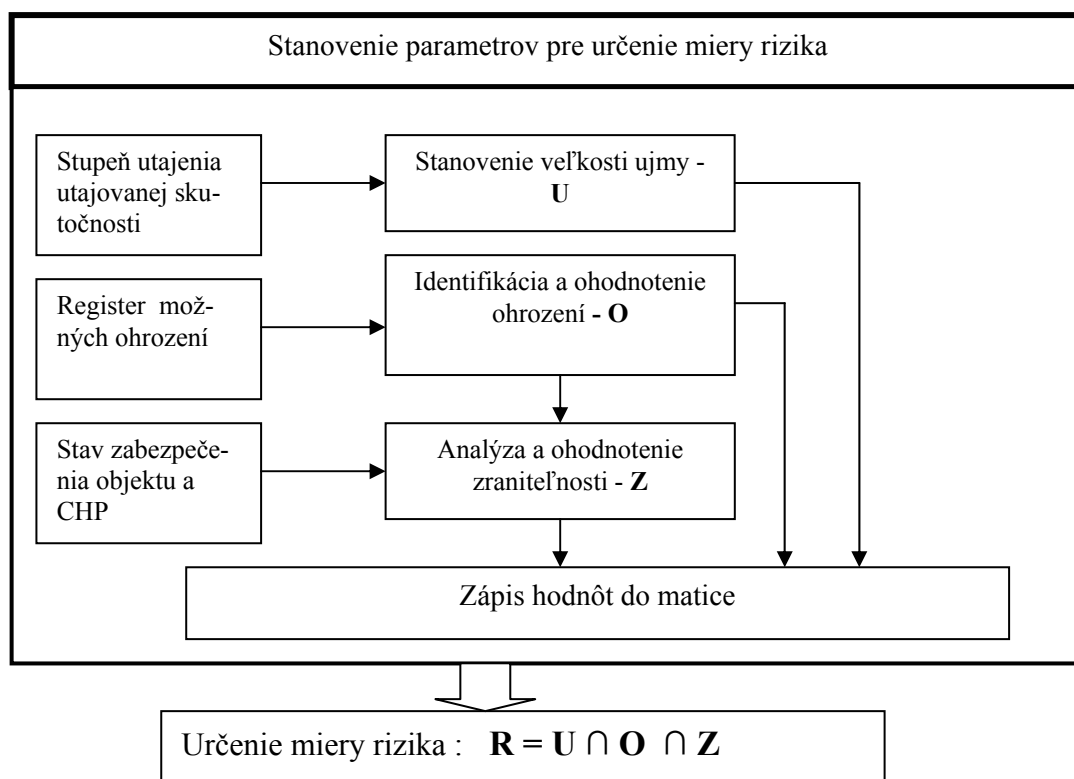
Cieľom analýzy rizík je :

- identifikovať a ohodnotiť riziká, ktorým sú, alebo môžu byť, utajované skutočnosti vystavené,
- odhadnúť negatívne dopady (veľkosť ujmy), ktoré môžu vzniknúť pri neoprávnenej manipulácii s utajovanými skutočnosťami,
- identifikovať rozsah potrebných ochranných opatrení na zaistenie fyzickej bezpečnosti a objektivej bezpečnosti.

Analýza rizík je nástroj manažmentu rizík, napomáhajúci aj pri rozhodovaní o veľkosti rizík, ktoré je subjekt ochotný akceptovať, alebo ktoré sa nedajú reálne eliminovať. Základný obsah analýzy tvorí :

- identifikácia a ohodnotenie utajovaných skutočností, ktoré majú byť chránené (určenie veľkosti dopadu neoprávnenej manipulácie),
- identifikácia a ohodnotenie hrozieb,
- ohodnotenie zraniteľnosti,
- stanovenie miery rizika.

Základný algoritmus analýzy rizík je znázornený na obrázku 2.2.

Obr. 2.2 Algoritmus analýzy rizík

2.3. METÓDY ANALÝZY RIZÍK

Termín metóda pochádza z gréckeho slova *methodos* a doslova znamená *cesta, vedecká cesta, spôsob bádania*, alebo aj *cesta za niečím*.

Pojem vedecká metóda sa všeobecne charakterizuje ako cieľavedomý postup, pomocou ktorého sa dá dosiahnuť určitý cieľ, niečo sa pozná alebo bude vyriešené. Metóda predstavuje obvykle celý komplex rôznorodých poznávacích postupov a praktických operácií, ktoré smerujú k získaniu vedeckých poznatkov.

Pojem metóda býva používaný v rôznej šírke. Najčastejšie sa týmto pojmom označujú špeciálne postupy v rámci jednej vedeckej disciplíny, ako napr. v kriminológii metóda modelovania, metóda prognózovania, experimentálna metóda a pod.

Niekedy sa však používa pojem metóda v širokom zmysle, napr. analytická metóda, induktívna metóda, deduktívna metóda a pod. Potom je výrazom pre označenie určitého všeobecného poznávacieho postupu, spôsobu skúmania a zahŕňa aj ostatné logické prostriedky, napr. syntézu, abstrakciu, zovšeobecňovanie a pod. Metóda tak obsahuje usporiadanú množinu činností (technik, procedúr), ktoré na seba určitým spôsobom nadväzujú a tvoria jednotný, vopred pripravený postup, podľa ktorého môžeme riešiť celú skupinu problémov alebo úloh.

Vo vzťahu k analýze rizík budeme posudzovať tieto skupiny metód :

- induktívne,
- deduktívne,
- porovnávacie,

pričom ich môžeme ešte ďalej členiť na metódy:

- kvalitatívne,
- kvantitatívne.

Induktívne metódy (*metódy ex ante*) umožňujú predvídať možné ohrozenie chráneného záujmu, pričom sa analyzujú okolnosti, ktoré by ohrozenie mohli zapríčiniť. Pomocou týchto metód môžeme vyhodnotiť predpokladaný (očakávaný, pravdepodobný) počet udalostí, odhadnúť ich možné následky a prijať vhodné preventívne opatrenia.

Induktívne metódy spravidla využívajú:

- pravdepodobnostné modely,
- expertné odhady.

Pravdepodobnostné modely pracujú s rizikom ako s rýdzo pravdepodobnostnou veličinou. Tento prístup je založený na tom, že sa daný jav vyskytuje s určitou pravdepodobnosťou, ktorú je možné určiť na základe určitých štatistických veličín (napr. počet výskytov danej skupiny javov, dĺžky sledovaného obdobia a pod.). Uplatnenie týchto modelov v bezpečnostnej praxi je však veľmi zložitá, pretože často chýbajú všetky štatistické údaje, na základe ktorých by sa mohli stanoviť parametre pravdepodobnostných vzťahov. Okrem toho sa niekedy jedná aj o javy a udalosti, ktoré sa doposiaľ neobjavili. Korektné využitie týchto modelov je tiež možné len v prípadoch, keď sa podmienky a predpoklady daných javov v čase zásadne nemenia. A v sociálnom prostredí sú východiskové podmienky vzniku relevantných udalostí veľmi premenlivé.

Expertné odhady využívajú priame, formalizovaným výpočtom spravidla priamo nepodložené vyjadrenie výskytu rizikového javu alebo ohrozenia, stanovenie jeho veľkosti alebo významnosti. Spôsob vyjadrenia môže byť:

- a) slovnou deskripciou (tzv. nominálnou stupnicou),
- b) abstraktnou číselnou hodnotou (tzv. ordinálnou stupnicou),
- c) percentuálne (tzv. kardinálnou stupnicou).

Tento odhad môže byť založený:

- buď na empiricko–intuitívnom **zhodnotení rizika ako celku**, tzn. bez rozboru jeho jednotlivých veličín a predpokladov,
- alebo na dôkladnom zvážení kvalitatívnej závažnosti týchto veličín (parametrov rizika) a **odhade rizika ako veličiny z týchto parametrov odvodených**.

Deduktívne metódy (*metódy ex post*) sú založené na analýze udalostí, ktoré už vznikli, hľadajú a objasňujú ich príčiny a súvislosti medzi týmito príčinami. Ich význam spočíva v tom, že umožňujú zostaviť typové scenáre vzniku a prejavov rizík rôznej povahy a sú zdrojom inovácie procesov bezpečnostného manažmentu.

Porovnávacie metódy predstavujú spôsob skúmania a výkladu javov, ktorým sa na základe stanovenia zhody medzi týmito javmi usudzuje na ich spoločné vlastnosti alebo pôvod.

Porovnávacie metódy sa veľmi často používajú, lebo sú ľahké a jednoduché. Vychádza sa z toho, že kvantitatívne a kvalitatívne určenie javov je dané len ich formou a vonkajšími vlastnosťami. To umožňuje jej prostredníctvom určovať a klasifikovať veci a javy na základe porovnania a využívania elementárnych vzťahov podobnosti. Porovnávacie metódy sa dajú použiť len tam, kde existujú najmenej dva javy, ktoré majú niečo spoločné. Obmedzenosť týchto metód sa prejavuje v tom, že neumožňuje prejsť od faktov vonkajšej zhody k odhaleniu vzťahov, ktoré ich podmieňujú.

Kvantitatívne metódy využívajú numerické ohodnotenie bezpečnostných rizík vyjadrením ich pravdepodobnosti, početnosti, vierohodnosti, potenciálu, dôsledkov a pod. Tieto metódy sa dajú použiť predovšetkým v tých prípadoch, ak je dostatok relevantných údajov, ktoré sa dajú hodnotiť štatisticky.

Kvantitatívne metódy hodnotenia miery rizika využívajú dva základné prvky:

- pravdepodobnosť (početnosť) vzniku negatívneho javu (negatívnej udalosti),
- dôsledky (škody, straty), ktoré takúto udalosť sprevádzajú, alebo sú ňou spôsobované.

Kvantitatívne metódy potom využívajú na ohodnotenie miery rizika súčin:

$$R = P \times D \quad (2.1.)$$

kde : P je pravdepodobnosť bezpečnostného rizika

D je dôsledok bezpečnostného rizika.

Kvalitatívne metódy využívajú expertné ohodnocovanie. Tieto sa využívajú v prípadoch, ak chýbajú alebo sú ťažko vyjadriteľné číselné hodnoty (údaje) pre kvantitatívne ohodnotenie rizika. Pomocou týchto metód sa dá hodnotiť riziko napr. ako prijateľné alebo neprijateľné, malé, nízke, stredné a pod.

Takéto ohodnotenie jednotlivých udalostí využíva **subjektívnu pravdepodobnosť**, ktorá vyjadruje mieru osobného presvedčenia o výskyte posudzovaného javu (udalosti) v závislosti na definovaných faktoroch. Slovná deskripcia pravdepodobnosti je pre väčšinu užívateľov zrozumiteľnejšia a intuitívne prijateľnejšia. Medzi číselnými hodnotami a slovným popisom existuje vzájomná korešpondencia, ktorá však nie je záväznou normou a každý užívateľ ju môže interpretovať podľa vlastných preferencií.

Pri riešení úlohy analýzy rizík v oblasti fyzickej bezpečnosti a objektovej bezpečnosti budeme využívať predovšetkým **kvalitatívne induktívne expertné metódy**, pretože:

- podmienky a predpoklady vzniku rizík sú veľmi premenlivé,
- kvantitatívne vyjadrenie parametrov rizík je s ohľadom na rôznorodosť podmienok a výrazný vplyv ľudského činiteľa veľmi obtiažne,
- kvalitatívne metódy nevyžadujú množstvo štatistických údajov, ale využívajú logické väzby medzi faktormi ovplyvňujúcim vznik rizika,
- kvalitatívne metódy poskytujú jasnú a zrozumiteľnú deskripciu rizík a ich parametrov.

Potom budú faktory ovplyvňujúce vznik a veľkosť **rizika v oblasti fyzickej a objektovej bezpečnosti** nasledujúce:

- **pravdepodobnosť** neoprávnenej manipulácie s utajovanou skutočnosťou je funkciou veľkosti (intenzity) ohrozenia (O) a zraniteľnosti objektu a chráneného priestoru (Z); subjektívnu pravdepodobnosť jednotlivých faktorov popíšeme nominálnou stupnicou v rozsahu **malé (M), stredné (S), veľké (V)**.

$$P = f(O, Z) \quad (2.2.)$$

- **veľkosť ujmy (U)**, spôsobenej ako dôsledok neoprávnenej manipulácie s utajovanou skutočnosťou, môžeme vyjadriť ako funkciu stupňa utajenia utajovanej skutočnosti; veľkosť ujmy popíšeme v rozsahu **nevýhodné pre záujmy SR (NPZ), jednoduchá ujma (JU), vážna ujma (VU), mimoriadne vážna ujma (MVU)**.
- mieru rizika ohrozenia utajovaných skutočností potom môžeme vyjadriť ako prienik všetkých faktorov rizika (U, O, Z)

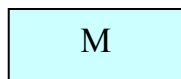
$$R = U \cap O \cap Z \quad (2.3.)$$

a na to použijeme maticu rizík (obr.2.3.). Slovná deskripcia v miery rizika ohrozenia utajovaných skutočností bude v rozsahu **malé (M), stredné (S), veľké (V)**.

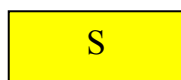
Veľkosť ujmy U	Veľkosť ohrozenia O								
	Malá			Stredná			Veľká		
	Zraniteľnosť								
	Malá	Stredná	Veľká	Malá	Stredná	Veľká	Malá	Stredná	Veľká
Nevýhodné pre záujmy SR (NPZ)	M	M	M	M	S	S	S	S	V
Jednoduchá ujma (JU)	M	M	M	S	S	S	S	V	V
Vážna ujma (VU)	M	S	S	S	S	V	V	V	V
Mimoriadne vážna ujma (MVU)	S	S	S	S	V	V	V	V	V

Obr. 2.3. Matica hodnotenia rizík

Legenda :

- miera rizika Malá

- miera rizika Stredná

- miera rizika Veľká

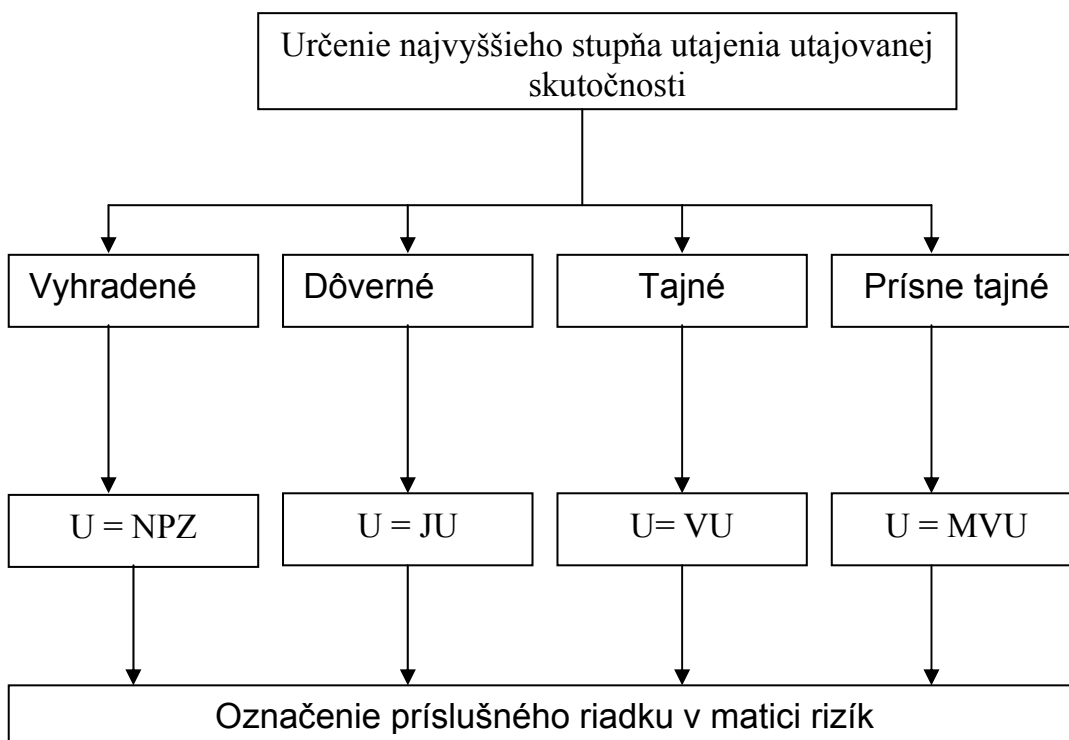
Podrobný popis činností pri analýze rizík v oblasti fyzickej bezpečnosti a objektovej bezpečnosti bude objasnený v nasledujúcich kapitolách.

3. URČENIE VEĽKOSTI UJMY

Ujmou sa rozumie také ohrozenie alebo poškodenie záujmov Slovenskej republiky alebo záujmu, ku ktorého ochrane sa Slovenská republika zaviazala, ktorého následky nemožno odstrániť alebo možno ich zmierniť iba následným opatrením; podľa významu záujmu a závažnosti spôsobenej ujmy sa ujma člení na :

- **mimoriadne vážnu ujmu (MVU)**, ktorá môže vzniknúť následkom neoprávnenej manipulácie s utajovanou skutočnosťou stupňa utajenia **Prísne tajné**, a tým by mohlo byť vážne ohrozené zachovanie ústavnosti, zvrchovanosti a územnej celistvosti štátu alebo by mohli vzniknúť nenahraditeľné a vážne škody v oblasti obrany, bezpečnosti, ekonomických záujmov, zahraničnej politiky alebo medzinárodných vzťahov,
- **vážnu ujmu (VU)**, ktorá môže vzniknúť následkom neoprávnenej manipulácie s utajovanou skutočnosťou stupňa utajenia **Tajné**, a tým by mohlo byť ohrozené zahraničnopolitické postavenie, obrana, bezpečnosť a záujmy štátu v medzinárodnej a ekonomickej oblasti,
- **jednoduchú ujmu (JU)**, ak by následkom neoprávnenej manipulácie s utajovanou skutočnosťou stupňa utajenia **Dôverné** mohlo dôjsť k poškodeniu štátnych záujmov, verejných záujmov alebo právom chránených záujmov štátneho orgánu,
- **nevýhodnosť pre záujmy (NPZ)** Slovenskej republiky, ak by neoprávnená manipulácia s utajovanou skutočnosťou stupňa utajenia **Vyhradené** mohla zapríčiniť poškodenie právom chránených záujmov právnickej osoby alebo fyzickej osoby.

Postup vedúceho (bezpečnostného zamestnanca) pri hodnotení veľkosti ujmy je znázornený na obr.3.1.

Obr. 3.1. Algoritmus určenia veľkosti ujmy pri neoprávnenej manipulácii s utajovanou skutočnosťou

4. IDENTIFIKÁCIA A HODNOTENIE OHROZENÍ

Pod pojmom ohrozenie rozumieme označenie konkrétneho, fyzicky existujúceho subjektu, javu, okolnosti či udalosti, s potenciálom spôsobiť ujmu (škodu, stratu) ako dôsledok neoprávnenej manipulácie s utajovanou skutočnosťou..

Proces **identifikácie ohrození** (*Threat Identification*) spočíva v odhalení možných neželaných negatívnych udalostí a javov, nachádzajúcich sa (existujúcich) v rôznej forme a podobe v bezpečnostnom prostredí, ktoré môžu prívodiť ohrozenie utajovaných skutočností.

Identifikácia ohrození utajovaných skutočností musí byť procesne orientovaná a členená do rôznych oblastí možných ohrození. Cieľom identifikácie ohrození je:

- zistenie všetkých významných kategórií ohrození,
- identifikácia zdrojov ohrození vo vzťahu k ochrane utajovaných skutočností,
- zistenie motívu a/alebo zámerov a príčin ohrozenia,
- analýza výskytu prejavov ohrozenia v minulosti,
- stanovenie veľkosti každého identifikovaného ohrozenia.

Základným obsahom identifikácie a hodnotenia ohrození je :

- spracúvanie informácií o vonkajšom a vnútornom bezpečnostnom prostredí,
- vypracovanie registra ohrození, ktoré majú alebo môžu mať vzťah k fyzickej bezpečnosti a objektivej bezpečnosti objektu a chráneného priestoru,
- ohodnotenie veľkosti ohrozenia.

Základný algoritmus činnosti vedúceho (bezpečnostného zamestnanca) pri identifikácii a hodnotení ohrození je na obrázku 4.1.

4.1. Analýza bezpečnostného prostredia

Analýza bezpečnostného prostredia je kľúčový prvok v činnosti vedúceho (bezpečnostného zamestnanca), umožňujúci začať vlastný proces identifikácie a hodnotenia ohrození.

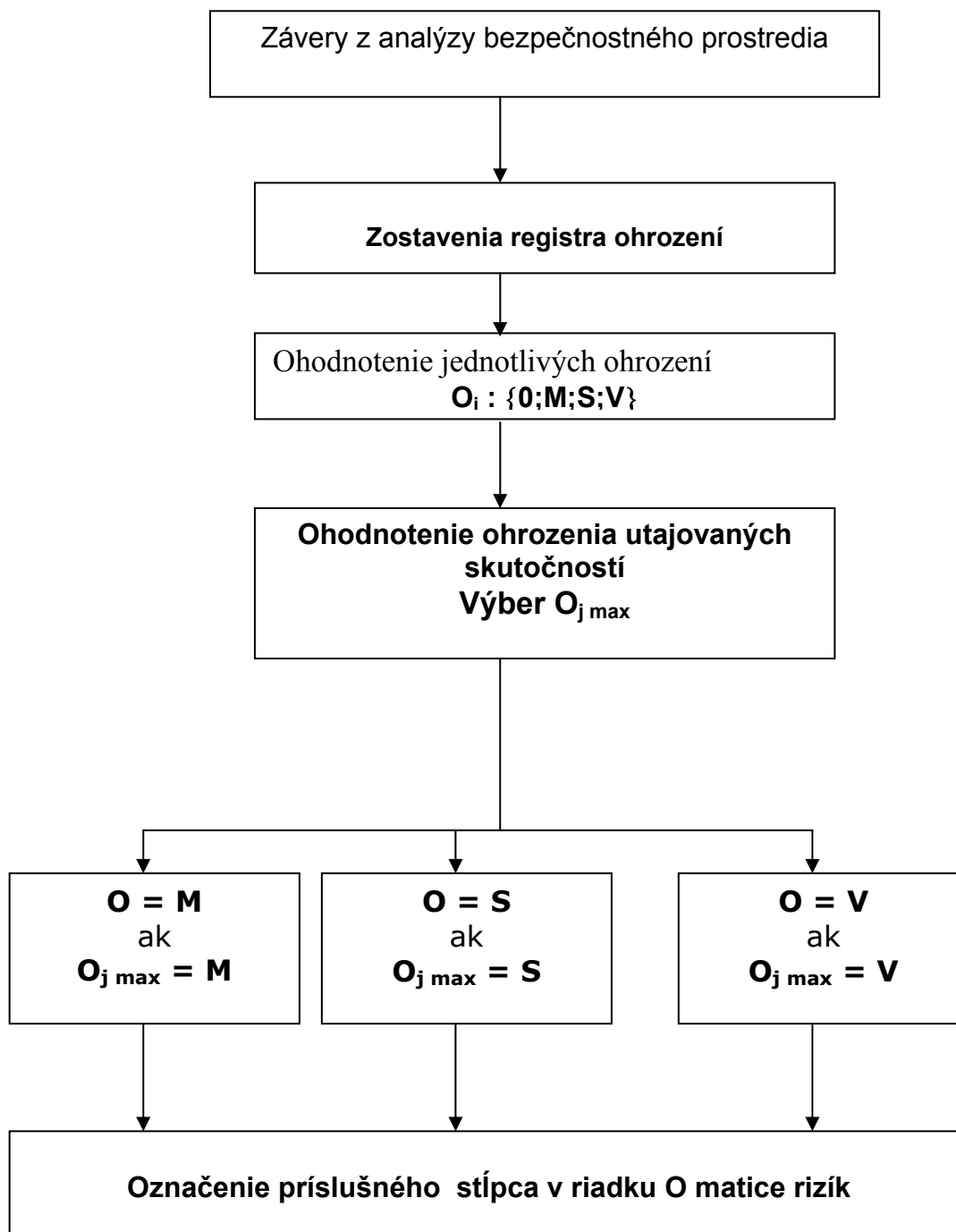
Cieľom je zaistiť vierohodné, aktuálne a relevantné informácie o situácii a stave vo vonkajšom a vnútornom bezpečnostnom prostredí, potrebné pre identifikovanie relevantných ohrození.

Predmetom analýzy bezpečnostného prostredia vo vzťahu ku konkrétnemu objektu a chránenému priestoru môžu byť informácie o :

- charakteristikách okolia objektu, ktoré môžu mať vplyv na systém ochrany objektu,
- charakteristikách objektu, jeho štruktúre, existujúcom stave ochrany,
- politických, vojenských a ekonomických faktoroch, ktoré môžu vyvolať ohrozenie,
- sociálnych kriminogénnych faktoroch, a to ako vonkajších, tak aj vo vzťahu k vlastným zamestnancom,
- kvantitatívnych a kvalitatívnych ukazovateľoch kriminality v posudzovanom prostredí a jeho okolí,
- dislokácia policajno-bezpečnostných orgánov (PZ, SBS), možnosť ich zapojenia do ochrany objektu (hliadkovanie, nepravidelné kontroly, pripojenie na PCO a pod.),
- možnosti využitia zásahových jednotiek pri ochrane objektu, predovšetkým s ohľadom na čas zásahu,

- prírodných podmienkach v danom prostredí, o početnosti, rozsahu a závažnosti živelných pohrôm, ktoré by mohli ohroziť objekt a chránený priestor,
- stabilných i mobilných zdrojoch priemyselných havárií v danom prostredí, ktoré by mohli ohroziť objekt a chránený priestor.

Výsledkom tejto etapy je získanie podkladov pre zostavenie registra ohrození.

Obr. 4.1. Algoritmus identifikácie a hodnotenia ohrození

4.2. Register ohrození

Register ohrození sa odporúča vypracovať v štruktúre podľa § 5 ods.1 písm. e) a f) vyhlášky.

V súlade s citovanou vyhláškou sa ohrozenia utajovaných skutočností členia na ohrozenia z hľadiska:

- polohy, umiestnenia a zabezpečenia ochrany objektu a chráneného priestoru,
- činnosti cudzích spravodajských služieb, záškodníkov, teroristických a zločineckých skupín,
- technických porúch,
- rizík vyplývajúcich z činnosti zamestnancov (napr. nedostatok vedomostí, zábudlivosť, náhoda, charakterové vlastnosti, a pod.).
- okolitých objektov, ktorých havárie by mohli ochromiť , resp. narušiť bezpečnosť chráneného objektu,
- ohrozenia utajovaných skutočností v čase vojny a vojnového stavu,
- ohrozenia utajovaných skutočností v čase výnimočného a núdzového stavu.

4.2.1. Ohrozenia z hľadiska polohy a umiestnenia objektu a chráneného priestoru

Sú to také ohrozenia, ktoré môžu vzniknúť nezávisle na vôli fyzickej osoby. Ich zdroje sa nachádzajú predovšetkým mimo objektu (chráneného priestoru). Sú to najmä :

- **Havárie** v dôsledku ktorých dôjde k úniku nebezpečných látok alebo k pôsobeniu ničivých faktorov, s negatívnym vplyvom na objekt, chránený priestor, bezpečnostné opatrenia alebo môžu priamo ohroziť utajované skutočnosti.

Za havárie sa považujú :

- výbuchy a požiare;
 - úniky chemických alebo rádioaktívnych látok, ropných produktov a iných škodlivín s následným kontaminovaním územia, ovzdušia, vodných tokov, zdrojov pitnej vody, podzemných vôd a pod.
- **Katastrofy**, pri ktorých dôjde k narastaniu ničivých faktorov a ich následnej kumulácii v dôsledku **živelných pohromy** alebo **havárie** s negatívnym vplyvom na objekt, chránený priestor, bezpečnostné opatrenia alebo môžu priamo ohroziť utajované skutočnosti.

Zdrojmi ohrození môžu byť :

- technologické a výrobné zariadenia (objekty), v ktorých sú možné prípady priemyselných havárií s dosahom na chránený objekt,
- stacionárne alebo mobilné zdrojov nebezpečných a škodlivých látok, ktoré môžu privodiť ohrozenie objektu :
 - v dôsledku úniku nebezpečných látok ,
 - pôsobením iných ničivých faktorov (výbuch, požiar, tlaková vlna a pod.),
- veľké letecké, železničné a cestné nehody spojené s požiarimi, prípadne s únikom nebezpečných látok,

- havária jadrových zariadení,
- rozrušenie vodohospodárskych diel a pod.

Príčinou vzniku ohrozenia môže byť napr.:

- havária v stacionárnom objekte (zariadení) alebo mobilného zdroja nebezpečných látok,
- objekt (chránený priestor) v oblasti nežiaducich účinkov priemyselnej havárie,
- objekt (chránený priestor) v blízkosti zdroja ohrozenia,
- objekt (chránený priestor) v záplavovej oblasti a pod.

4.2.2. Ohrozenia z hľadiska ochrany objektu a chráneného priestoru

Sú to ohrozenia, ktorých zdrojom spravidla je cieľavedome konajúca fyzická osoba, s cieľom neoprávnene manipulovať s utajovanou skutočnosťou, teda vyraziť, zneužiť, poškodiť, neoprávnene rozmnožiť, zničiť, pozmeniť alebo odcudziť utajovanú skutočnosť. Do tejto kategórie ohrození utajovaných skutočností môžu byť zaradené:

- náhodný páchatel' – **vlamač**, jeho motívom je predovšetkým získať ľahko speňažiteľné veci,
- **vlamač konajúci po príprave** (môže byť aj bývalý zamestnanec), konajúci so zámerom buď neoprávnene manipulovať s utajovanými skutočnosťami, alebo odcudziť veci väčšej hodnoty,
- **narušenie verejného poriadku, pouličné nepokoje**, v dôsledku ktorých môže dôjsť k útoku na objekt (chránený priestor), nemusia byť motivované snahou získať prístup k utajovaným skutočnostiam, ale cieľom môže byť drancovanie a poškodenie majetku (vandalizmus),
- **návštevy v objekte, dodávateľa, upratovacie a servisné služby** (ak sú zabezpečované dodávateľským spôsobom), ktoré pri nedostatočných režimových opatreniach môžu získať prístup k utajovaným skutočnostiam a neoprávnene s nimi manipulovať.

Príčinou ohrození môžu byť :

- nedostatočné zabezpečenie ochrany objektu, chráneného priestoru technickými zabezpečovacími a mechanickými zabezpečovacími prostriedkami,
- nedostatočná režimová ochrana,
- viditeľné rozmiestnenia atraktívnych, ľahko prenosných a speňažiteľných vecí, alebo utajovaných skutočností, ktoré môžu byť cieľom útoku.

Motív takéhoto konania môže byť :

- *ekonomický*, založený na snahe o bezpracný zisk (kriminálni jedinci),
- *osobný*, vyvolaný napr. pocitom nenávisťi, krivdy, vydieraním vlastnej osoby alebo ohrozovaním rodinného príslušníka, povahovými črtami osoby a pod.
- *ideologický*, viažúci sa k určitému politickému a/alebo ideologickému systému (napr. extrémistické skupiny, ekologický radikalizmus a pod.),

4.2.3 . Ohrozenia z hľadiska činnosti cudzích spravodajských služieb, záškodníkov, teroristických a zločineckých skupín

Sú to ohrozenia, ktorých zdrojom je spravidla cieľavedome konajúca fyzická osoba alebo organizovaná (aj zločinecká) skupina, ktorej cieľom je získať prístup k utajovaným skutočnostiam.

Do tejto kategórie ohrození utajovaných skutočností môžu byť zaradené:

- **skupina organizovaného zločinu** konajúca na objednávku, alebo sledujúca vlastné záujmy,
- **teroristi**, ktorých cieľom môže byť teroristický akt na vyvolanie strachu, alebo vydieranie,
- **odporcovia**, konajúci s cieľom poškodiť organizáciu (jej imidž, spoľahlivosť a pod.), pričom motív môže byť politický, filozofický, náboženský, ekonomický, alebo iný,
- **cudzie spravodajské služby**, usilujúce sa o získanie utajovaných skutočností, alebo spôsobenie (politickej, hospodárskej, vojenskej) ujmy štátu,
- **komerčné spravodajské služby**, usilujúce sa o získanie utajovaných skutočností obchodného alebo výrobného (technologického) charakteru.

Motív (príčina) takéhoto konania môže byť :

- *politický*, alebo *politicko-vojenský*, vyplývajúci z politických, vojenských alebo ekonomických záujmov štátov (napr. spravodajské služby),
- *ideologický*, viažúci sa k určitému politickému a/alebo ideologickému systému (napr. politický terorizmus, extrémizmus, náboženský fundamentalizmus, ekologický radikalizmus a pod.),
- *ekonomický*, založený na snahe o bezpracný zisk (zločinecké skupiny), alebo poškodenie konkurencie (odporcovia, konkurenti, komerčné spravodajské služby),

4.2.4 . Technické poruchy

Sú to **ohrozenia** môžu predstavovať najmä nezavinené **havárie**

- technických,
- technologických
- energetických zariadení,

ktoré sú súčasťou objektu a v dôsledku ktorých dôjde k úniku nebezpečných látok alebo k pôsobeniu ničivých faktorov (výbuchov, požiarov, zaplavenia a pod.), s negatívnym vplyvom na objekt, chránený priestor, bezpečnostné opatrenia alebo môžu priamo ohroziť utajované skutočnosti.

Príčinou môžu byť:

- zlý technický stav,
- porušenie prevádzkovej disciplíny,
- sabotáž,
- náhoda (vyššia moc).

4.2.5 . Zamestnanci

Túto kategóriu ohrozenia môžeme rozdeliť na :

- vlastných zamestnancov - oprávnené osoby ,
- vlastných zamestnancov - neoprávnené osoby,
- servisných zamestnancov a obslužný personál,
- pracovníkov fyzickej ochrany (strážnej služby),

ktorí môžu:

- sami neoprávnene manipulovať s utajovanými skutočnosťami,
- byť nápomocní vonkajšiemu páchatelovi pri preniknutí do chráneného priestoru a k získaniu prístupu k utajovaným skutočnostiam,

- úmyselne vyvolať haváriu v objekte (chránenom priestore), a tým spôsobiť ohrozenie.
- v dôsledku nedostatku vedomostí (bezpečnostného povedomia), zábudlivosti alebo nedbanlivosti sami neoprávnene manipulovať s utajovanými skutočnosťami (vyzradiť, stratiť) alebo umožniť takúto činnosť inej neoprávnenej osobe.

Príčinou môže byť:

- nedostatočná personálna a administratívna bezpečnosť,
- nedostatočné režimové opatrenia, umožňujúce prístup k utajovaným skutočnostiam aj neoprávneným osobám,
- nedostatočné bezpečnostné a právne povedomie zamestnancov.

Motív protiprávneho konania môže byť :

- *osobný*, vyvolaný napr. pocitom nenávisť, krivdy, vydieraním vlastnej osoby alebo ohrozovaním rodinného príslušníka, negatívnymi povahovými črtami osoby, rôzne druhy závislosti a pod.
- *ekonomický*, založený na snahe o bezpracný zisk (získať a predať utajované skutočnosti).

4.2.6 . Okolité objekty

Sú to ohrozenia, ktorých zdroje sa nachádzajú mimo objektu (chráneného priestoru) a pôsobia z vonkajšieho prostredia objektu. K takým ohrozeniam patria najmä :

- výrobné objekty,
- skladové objekty,

v ktorých sa nachádzajú nebezpečné látky (priemyselné škodliviny, výbušniny, ľahko zápalné látky). Závažné havárie v takýchto objektoch by mohli ochromiť , resp. narušiť bezpečnosť objektu a chráneného priestoru.

Príčinou ohrozenia môže byť :

- kritické množstvo nebezpečných látok ,
- blízkosť zdroja ohrozenia pri objekte.

4.2.7. Ohrozenia utajovaných skutočností v čase vojny a vojnového stavu

Ohrozenia, ako sú **vojna a vojnový stav**, sa vyznačujú dlhým časom aktivácie, pravdepodobnosť ich existencie je vzhľadom na súčasný stav medzinárodného bezpečnostného systému a podmienky v stredoeurópskom bezpečnostnom priestore **malá**. Systém opatrení, ktoré sa vykonávajú v súlade s Ústavným zákonom č. 227/2002 Z.z. o bezpečnosti štátu v čase vojny, vojnového stavu, výnimočného stavu a núdzového stavu, vytvárajú podmienky na zaistenie ochrany utajovaných skutočností. Preto nemusia byť zahrnuté do registra ohrození.

4.2.8. Ohrozenia utajovaných skutočností v čase výnimočného a núdzového stavu

Výnimočný stav sa vyhlasuje za podmienka, že došlo alebo bezprostredne hrozí, že dôjde k teroristickému útoku, k rozsiahlym pouličným nepokojom spojeným s útokmi na orgány verejnej moci, drancovaním obchodov a skladov alebo inými hromadnými útokmi na majetok alebo dôjde k inému hromadnému násilnému protiprávnemu konaniu,

ktoré svojím rozsahom alebo následkami podstatne ohrozuje alebo narušuje verejný poriadok a bezpečnosť štátu, ak ho nemožno odvrátiť činnosťou orgánov verejnej moci a je znemožnené účinné použitie zákonných prostriedkov; výnimočný stav možno vyhlásiť len na postihnutom alebo na bezprostredne ohrozenom území

Núdzový stav sa vyhlasuje za podmienky, že došlo alebo bezprostredne hrozí, že dôjde k ohrozeniu života a zdravia osôb, životného prostredia alebo k ohrozeniu značných majetkových hodnôt v dôsledku živelnej pohromy, katastrofy, priemyselnej, dopravnej alebo inej prevádzkovej havárie; núdzový stav možno vyhlásiť len na postihnutom alebo na bezprostredne ohrozenom území.

Ohrozenia vznikajúce v čase výnimočného a núdzového stavu môžu byť :

- teroristické útoky (boli posudzované v časti 4.2.3.),
- vandalizmus (bol posudzovaný v časti 4.2.2.),
- narušenie verejného poriadku v blízkosti objektu,
- živelné pohromy s dosahom na objekt (povodne a záplavy, prietrže mračen a krupobitá, požiare, víchrice, zosuvy pôdy, snehové kalamity a lavíny, zemetrasenia),
- katastrofy (veľké letecké, železničné, lodné a cestné nehody spojené s požiarimi, prípadne s únikom nebezpečných látok; havárie jadrových zariadení; rozrušenie vodohospodárskych diel a pod.) – boli posudzované v časti 4.2.1.,
- priemyselné alebo prevádzkové havárie – boli posudzované v časti 4.2.4 a 4.2.6.,
- dopravné nehody a havárie, boli posudzované v časti 4.2.1.

Z hľadiska hodnotenia ohrození utajovaných skutočností je vzhľadom na podmienky bezpečnostného prostredia účelné v tejto kategórii ohrození hodnotiť najmä:

- povodne a záplavy,
- požiare,
- zosuvy pôdy,
- narušenie verejného poriadku.

Príčinou týchto ohrození môžu byť:

- blízkosť vodného toku,
- umiestnenie objektu v zátopovej oblasti,
- blesk, havária elektrického zariadenia, úmyselné založenie požiaru, samovznietenie a pod.,
- verejné zhromaždenia extrémistických skupín vyznačujúcich sa vysokou mierou názorovej, rasovej alebo etnickej neznášanlivosti, s prvkami agresivity a brutality,
- rabovanie a ničenie majetku ako dôsledok sociálnych nepokojov.

Jednotlivé ohrozenia sa spracujú v tabuľkovej forme a následne sa hodnotia. Príklad formy a obsahu spracovania registra ohrození je v tabuľke 4.1.

Tabuľka 4.1. Register a hodnotenie ohrození (príklad zostavenia)

Ohrozenie		Zdroj	Motivácia, zámer, príčina	Výskyt prípadov z minulosti	Hodnotenie (0;M;S;V)
Z hľadiska polohy a umiestnenia objektu	O ₁	Výrobné objekty	Havária, blízkosť objektu,	Uvedie sa, či sa už v minulosti vyskytol prejav daného typu ohrozenia v relevantnom prostredí (Ano /Nie)	
	O ₂	Stacionárne zdroje nebezpečných látok	blízkosť zdroja, kritické zásoby nebezpečných látok,		
	O ₃	Mobilné zdroje nebezpečných látok	Blízkosť komunikácie, blízkosť rozvodu,		
	O ₄	Dopravné (letecké, železničné, cestné) nehody	Blízkosť komunikácie, železničnej trate, leteckého koridoru		
	O ₅	Jadrové zariadenie	Havária, objekt v pásme nebezpečnej radiácie,		
	O ₆	Vodné nádrže	Prerhnutie hrádze, objekt v záplavovej zóne		
Zabezpečenie ochrany objektu a CHP	O ₇	Náhodný vlamač	Zisk		
	O ₈	Vlmač po príprave	Zisk, pomsta,		
	O ₉	Vandalizmus	Vyjadrenie odporu, poškodenie majetku		
	O ₁₀	Návštevy	Zisk, zvedavosť, nedostatočná režimová ochrana,		
	O ₁₁	Dodávatelia			
Činnosť cudzích sprav. služieb, záškodníkov, teroristických a zločineckých skupín	O ₁₂	Cudzí spravodajské služby	Poškodenie záujmov, politické, vojenské, ekonomické záujmy,		
	O ₁₃	Komerčné spravodajské služby			
	O ₁₄	Teroristi	Pomsta, vyvolanie strachu, vydieranie,		
	O ₁₅	Odporcovia	Poškodenie záujmov		
	O ₁₆	Skupina organizovaného zločinu	Zisk, poškodenie záujmov, pomsta,...		
	O ₁₇	Záškodníci	Pomsta, poškodenie záujmov, sabotáž,		
Technické poruchy	O ₁₈	Rozvod el. energie	Havária, požiar, zaplavenie, zásobník plynu v objekte, sabotáž,		
	O ₁₉	Rozvod vody			
	O ₂₀	Rozvod a zásobníky plynu,			
	O ₂₁	Ústredné kúrenie			
Zamestnanci	O ₂₂	Vlastní zamestnanci – oprávnené osoby	Zisk, nedbalosť, neznalosť, vydieranie, ...		
	O ₂₃	Vlastní zamestnanci – neoprávnené osoby	Pomsta, zisk, vydieranie, nedostatočná ochrana,		
	O ₂₄	Servisné služby, obslužný personál	Zisk, častá migrácia, nedostatočná ochrana		
	O ₂₅	Pracovníci FO	Zisk, nedbalosť, vydieranie, neoprávnený prístup do CHP,...		
Okolité objekty	O ₂₇	Výrobné objekty, zdroje nebezpečných látok	Havária, blízkosť objektu, blízkosť zdroja NL,		
Výnimočný stav, núdzový stav	O ₂₈	Povodne a záplavy	Blízkosť vodného toku, objekt v záplavovej oblasti		
	O ₂₉	Požiar	Blesk, sabotáž, havária, ...		
	O ₃₀	Zosuv pôdy	Geologické podmienky		
	O ₃₁	Narušenie verejného poriadku	Extrémizmus, sociálne nepokoje,		

4.3. Hodnotenie jednotlivých ohrození

Cieľom hodnotenia jednotlivých ohrození utajovaných skutočností je priradenie číselnej hodnoty alebo slovného ohodnotenia ku každému identifikovanému ohrozeniu, ktoré je možné integrovať k danému objektu alebo chránenému priestoru.

Na ohodnotenie identifikovaných ohrození použijeme kvalitatívnu metódu, spočívajúcu v stanovení veľkosti ohrozenia na základe vzťahu takých faktorov, ako je **zdroj, motivácia, zámer útočníka** alebo **príčina** (v prípade živelných pohrôm a technických havárií) a **výskyt prípadov** ohrozenia v minulosti v relevantných podmienkach alebo prostredí.

Postup a kritériá hodnotenia jednotlivého hrozenia je uvedený v tabuľke 4.2.

Tabuľka 4.2. Matica ohodnotenia ohrození

Existuje zdroj ohrozenia ?	Je známa motivácia, zámer útočníka? Existujú príčiny?	Existujú prípady výskytu z minulosti ?	Hodnotenie ohrozenia
Áno	Áno	Áno	Veľké (V)
Áno	Áno	Nie	Veľké (V)
Áno	Nedá sa s určitosťou stanoviť	Nie	Stredné (S)
Áno	Nie	Nie	Malé (M)
Nedá sa s určitosťou definovať	Nie	Nie	Malé (M)
Nedá sa s určitosťou definovať	Nedá sa s určitosťou definovať	Nie	Malé (M)
Nie*	Nie	Nie	Ohrozenie neexistuje (0)

* ak nie je definovaný zdroj ohrozenia, nie je potrebné pokračovať v hodnotení ďalších faktorov, pretože z logickej podmienky vyplýva, že ohrozenie neexistuje.

Výsledkom je určenie veľkosti jednotlivých ohrození utajovaných skutočností vo forme slovného ohodnotenia, napr. :

- ohrozenie **neexistuje (0)**, ak neexistuje (nebol identifikovaný) zdroj ohrozenia,
- **malé** ohrozenie (**M**), ak existuje zdroj ohrozenia ale neexistuje motivácia alebo zámer útočníka, a z minulosti nie sú známe prípady výskytu ohrozenia v relevantných podmienkach,
- **stredné** ohrozenie (**S**), ak je identifikovaný zdroj ohrozenia, ale sa nedá s určitosťou stanoviť motivácia alebo zámer útočníka, alebo možné príčiny ohrozenia,
- **veľké** ohrozenie (**V**), ak zdroj ohrozenia je identifikovaný, je jednoznačne identifikovaný motív alebo zámer útočníka alebo príčina ohrozenia, v minulosti sa už vyskytli (alebo doposiaľ ešte nevyskytli) prípady ohrozenia v prostredí objektu (chráneného priestoru).

Hodnotenie ohrození je založené na expertnom posúdení faktorov, ktoré vytvárajú predpoklady na existenciu ohrozenia. Objektívnosť ohodnotenia každého ohrozenia je závislá od :

- kvantity a kvality poznatkov o bezpečnostnom prostredí,
- kvality znalostí, umožňujúcich popísať faktory, ktoré determinujú existenciu ohrozenia, a vyjadriť relácie medzi nimi.

Príklady ohodnotenia ohrozenia

Ohrozenie : Výrobný objekt s nebezpečnou prevádzkou

- zdroj ohrozenia : **nie**, v blízkosti sa nenachádza – neexistuje.

Záver : Neexistuje zdroj ohrozenia, ohrozenie **neexistuje**.

Ohrozenie : Náhodný vlamač

- zdroj ohrozenia : **áno**, v okolí sa vyskytujú prípady krádeže vlámaním,
- motivácia: **áno**, zisk z predaja ukradnutých vecí (elektroniky, PC ap.),
- príčina: **áno**, možný skrytý prístup do objektu, nízka prielomová odolnosť otvorových výplní,
- výskyt ohrozenia: **nie**, doposiaľ nedošlo k vlámaniu do objektu.

Záver : Ohrozenie hodnotené ako **veľké**.

Ohrozenie: cudzia spravodajská služba

- zdroj ohrozenia : **áno**, sú známe jej aktivity na území SR,
- motív : **nedá sa s určitosťou stanoviť**,
- výskyt ohrozenia v minulosti: **nie**, doposiaľ neboli zistené prípady pokusov o získanie utajovaných skutočností.

Záver : Ohrozenie je **stredné**.

Ohrozenie: teroristi

- zdroj ohrozenia : **áno**, sú známe jej aktivity na území SR,
- motív : **áno**, vydieranie, vyvolanie strachu,
- výskyt ohrozenia v minulosti: **nie**, doposiaľ neboli zistené teroristických útokov na štátne objekty.

Záver : Ohrozenie je **veľké**.

Ohrozenie: vlastní zamestnanci – oprávnené osoby

- zdroj ohrozenia : **áno**,
- motív : **nie**, vysoká lojalita zamestnancov
- príčina : **nie** – všetci majú požadovaný stupeň previerky, existujú funkčné režimové opatrenia,
- výskyt ohrozenia v minulosti: **nie**, doposiaľ neboli zistené prípady pokusov o neoprávnenú manipuláciu s utajovanými skutočnosťami,

Záver : Ohrozenie je **malé**.

Ohrozenie: požiar

- zdroj ohrozenia : **áno**, sklad horľavého materiálu,
- príčina: **áno** – voľný prístup do skladu, možnosť prístupu aj nepovolaným osobám,
- výskyt ohrozenia v minulosti: **nie**, doposiaľ nedošlo k požiaru.

Záver : Ohrozenie je **veľké**.

4.4. Hodnotenie celkového ohrozenia utajovaných skutočností

Po ohodnotení jednotlivých ohrození sa stanoví veľkosť celkového ohrozenia utajovaných skutočností.

Pri stanovení veľkosti celkového ohrozenia utajovaných skutočností sa uplatní princíp, že celková veľkosť ohrozenia sa určí podľa veľkosti toho ohrozenia, ktoré má najvyššiu hodnotu:

$$O = O_{j\max} \quad (4.1.)$$

kde : O_j je hodnotenie ohrozenia j

To znamená, že ak :

- **aspoň jedno** ohrozenie O_j je ohodnotený ako **veľké** (V), výsledné hodnotenie ohrozenia utajovaných skutočností je **VEĽKÉ** ,
- **aspoň jedno** ohrozenie je hodnotené ako **stredné** (S) a súčasne sa nevyskytuje žiadne ohrozenie ohodnotený ako veľké, výsledné ohrozenie utajovaných skutočností je **STREDNÉ**.
- identifikované ohrozenia sú hodnotené **iba** ako **malé** (M) a súčasne žiadne ohrozenie nie je hodnotené ako veľké ani stredné, výsledné ohrozenie utajovaných skutočností sa ohodnotí ako **MALÉ**.

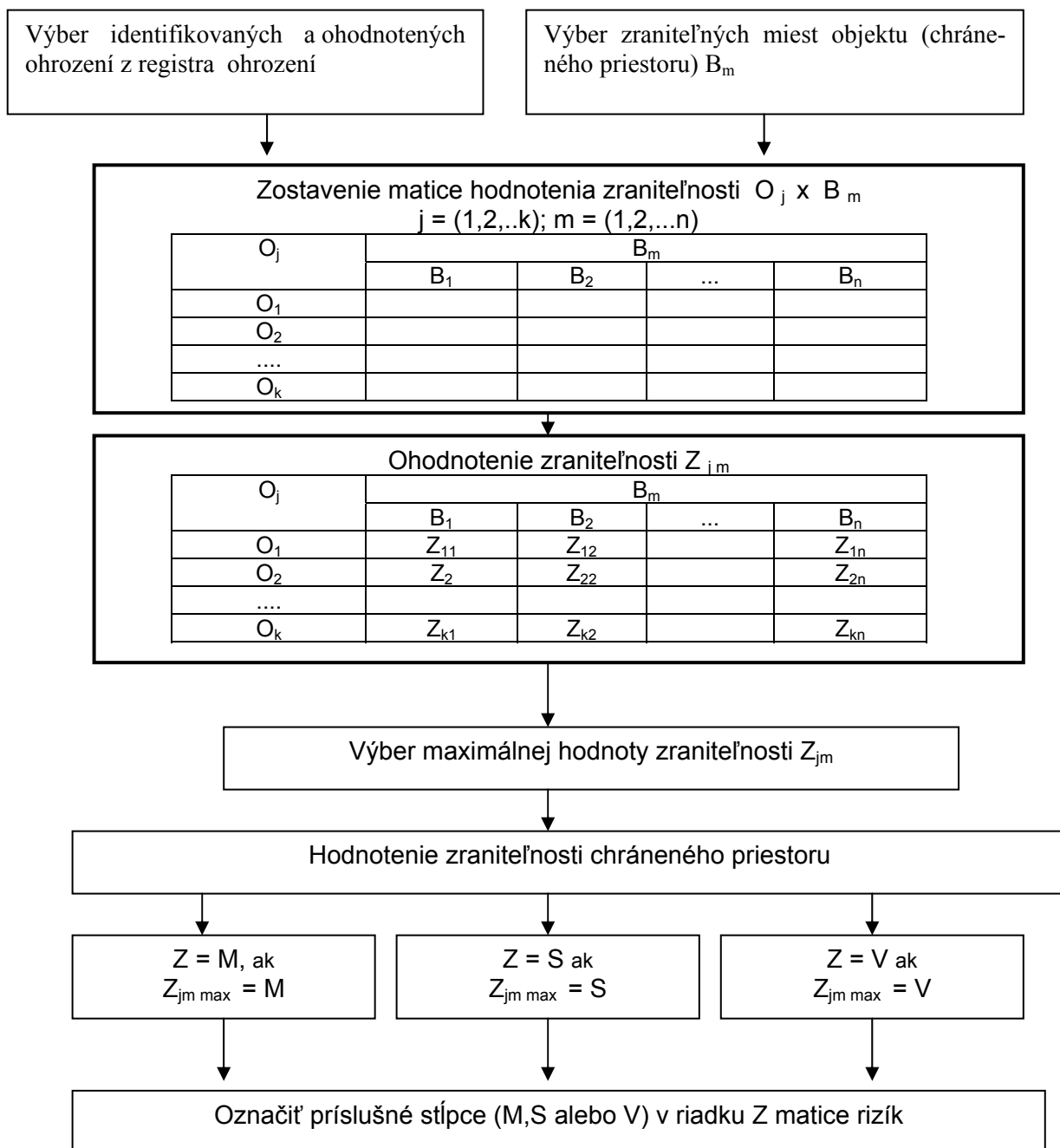
Po ukončení hodnotenia ohrození sa výsledná hodnota ohrozenia utajovaných skutočností označí v príslušnom stĺpci riadku O matice rizík.

5. HODNOTENIE ZRANITEĽNOSTI

Zraniteľnosť objektu (chráneného priestoru) je vyjadrenie možnosti:

- s akou môžu byť časti objektu a/alebo chráneného priestoru (stavebné prvky, otvorené výplne) alebo prvky systému ochrany objektu a chráneného priestoru (MZP, TZP, režimové opatrenia a pod.) prekonané identifikovanými ohrozeniami,
- ako môžu byť osoby (zamestnanci, príslušníci FO) nápomocní útočníkovi k získaniu neoprávneného prístupu k utajovaným skutočnostiam,
- ako môže byť spôsob manipulácie s utajovanými skutočnosťami zneužitý na získanie prístupu k utajovaným skutočnostiam,
- ako môže dané ohrozenie narušiť, resp. ochromiť bezpečnosť objektu,

Možný variant postupu vedúceho (bezpečnostného zamestnanca) pri hodnotení zraniteľnosti chráneného priestoru je znázornený pomocou algoritmu (obr.5.1.).

Obr.5.1. Algoritmus hodnotenia zraniteľnosti chráneného priestoru

5.1. Výber identifikovaných a ohodnotených ohrození

Pre potreby hodnotenia zraniteľnosti chráneného priestoru sa vyberú len tie ohrozenia z registra ohrození (tab. 4.1.), ktoré boli hodnotené minimálne ako malé (M). To znamená, že ohrozenia, ktoré boli ohodnotené že neexistujú (označené 0), sa pre hodnotenie zraniteľnosti nevyužívajú. Obsah vybraných ohrození môže byť napr.:

- O₆ : Vodná nádrž
- O₇ : Náhodný vlamač
- O₈ : Vlamač po príprave
- O₁₂ : Cudzie spravodajské služby
- O₁₅ : Teroristi
- O₂₀ : Zásobník plynu v objekte
- O₂₄ : Pracovníci FO
- O₂₈ : Požiar v objekte

Pozn.: Indexy ohrození zodpovedajú ich číslovaniu z registra ohrození (tab.4.1.).

5.2. Výber zraniteľných miest objektu a chráneného priestoru

Zraniteľnými miestami objektu a chráneného priestoru môžu byť najmä :

- B₁ : Perimeter objektu, okolie objektu, prístupy k objektu,
- B₂ : Stavebné prvky objektu (plášť objektu – steny, podlahy, stropy, strechy),
- B₃ : Otvorové výplne objektu , chráneného priestoru (vstupy, dvere, okná, balkóny, vetracie a technologické otvory a pod.),
- B₄ : Zamestnanci (oprávnené a neoprávnené osoby) a cudzie osoby (návštevy, dodávateľa, servisné služby a pod.),
- B₅ : Spôsob manipulácie s utajovanými skutočnosťami (ukladanie, vytváranie, prenášanie, zobrazovanie, zapožičiavanie),
- B₆ : Fyzická ochrana objektu a chráneného priestoru (SBS, vlastná ochrana, príslušníci ozbrojených síl a ozbrojených bezpečnostných zborov),
- B₇ : Ochrana vnútorných priestorov (TZP, MZP) a režimová ochrana.

5.3. Zostavenie matice hodnotenia zraniteľnosti

Matica hodnotenia zraniteľnosti bude v tvare $j \times m$, kde :

- j : počet ohrození, ktorých veľkosť je minimálne Malá (M)
- m : počet skupín zraniteľných miest.

Matica hodnotenia zraniteľnosti môže byť v tvare:

Ohrozenia - O _j	Bezpečnostné opatrenia- B _m						
	B ₁	B ₂	B ₃	B ₄	B ₅	B ₆	B ₇
O ₆	Z _{6,1}						Z _{6,7}
O ₇							
O ₈							
O ₁₂							
O ₁₅							
O ₂₀							
O ₂₄							
O ₂₈	Z _{28,1}						Z _{28,7}

5.4. Ohodnotenie zraniteľnosti

Ohodnotenie zraniteľnosti spočíva vo vyjadrení možnosti, že daný typ ohrozenia využije zraniteľné miesta objektu (chráneného priestoru) na ohrozenie bezpečnosti objektu a utajovaných skutočností.

Stupnica ohodnotenia zraniteľnosti môže byť nasledujúca :

- **malá zraniteľnosť** (M) – ak dané ohrozenie môže len ťažko využiť zraniteľné miesto na ohrozenie utajovaných skutočností, osôb a činností, ktoré sa viažu k danému objektu,
- **stredná zraniteľnosť** (S) – ak existuje možnosť, že zraniteľné miesto bude daným ohrozením prekonané (využitie na získanie prístupu k utajovaným skutočnostiam alebo ohrozenie osôb a činností),
- **veľká zraniteľnosť** (V) – ak analyzované zraniteľné miesta môžu byť s vysokou pravdepodobnosťou využité na získanie prístupu k utajovaným skutočnostiam, resp. zraniteľné miesta nepredstavujú účinnú prekážku na zaistenie bezpečnosti objektu alebo osôb, ktoré sa v objekte nachádzajú, alebo činností, ktoré sa v objekte vykonávajú.

Vedúci (bezpečnostný zamestnanec) takýmto spôsobom ohodnotí každý typ ohrozenia O_j s každou skupinou zraniteľných miest B_m a výsledok zapíše do príslušného poľa matice Z_{jm} , napr. : $Z_{61} = M$; $Z_{62} = S$ a pod.

5.5. Hodnotenie zraniteľnosti objektu, chráneného priestoru

Výsledná zraniteľnosť objektu (chráneného priestoru) je daná hodnotou zraniteľnosti toho zraniteľného miesta, ktoré bolo ohodnotenú ako najzraniteľnejšie.

Po ohodnotení zraniteľnosti zraniteľných miest a po zápise do matice hodnotenia zraniteľnosti vedúci (bezpečnostný zamestnanec) vyberie tú hodnotu Z_{jm} , ktorá je najvyššia.

Zraniteľnosť chráneného priestoru je:

- **veľká (V)**, ak hodnota $Z_{jm \max}$ je *veľká*, tzn., že aspoň jedna hodnota zraniteľnosti zraniteľného miesta Z_{jm} je *veľká*,
- **stredná (S)**, ak $Z_{jm \max}$ je *stredná*, tzn., že aspoň jedna hodnota zraniteľnosti zraniteľných miest Z_{jm} je *stredná* a súčasne sa nevyskytuje žiadna hodnota Z_{jm} *veľká*,
- **malá (M)**, ak $Z_{jm \max}$ je *malá*, tzn. že v matici hodnotenia zraniteľnosti nie je ohodnotená zraniteľnosť zraniteľných miest ani *stredná*, ani *veľká*.

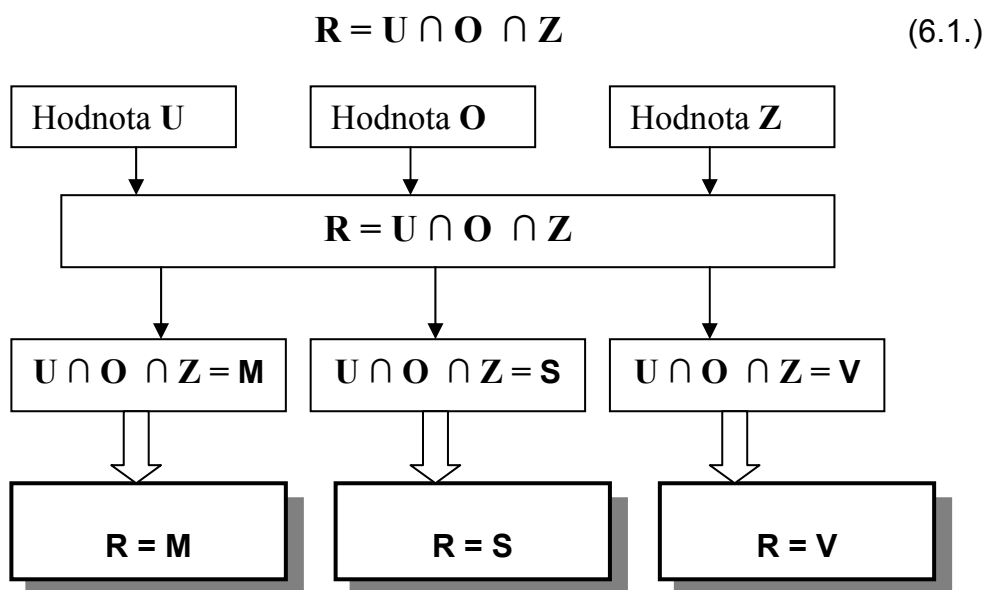
Po stanovení zraniteľnosti objektu (chráneného priestoru) sa získaná hodnota zapíše do riadku Z matice hodnotenia rizík.

6. STANOVENIE MIERY RIZIKA

Miera rizika ohrozenia utajovaných skutočností sa stanoví ako funkcia nasledujúcich faktorov:

- veľkosti ujmy U , ktorá môže vzniknúť ako následok neoprávnenej manipulácie s utajovanými skutočnosťami,
- veľkosti ohrozenia O , ktoré boli identifikované v bezpečnostnom prostredí chráneného priestoru,
- zraniteľnosti Z objektu (chráneného priestoru).

Výsledná miera rizika R sa vyjadrí ako prienik definovaných faktorov:

Obr. 6.1. Postup pri stanovení miery rizika

Miera rizika ohrozenia utajovaných skutočností sa potom stanoví ako :

- **MALÁ**, ak $U \cap O \cap Z = M$;
- **STREDNÁ**, ak $U \cap O \cap Z = S$,
- **VEĽKÁ**, ak $U \cap O \cap Z = V$.

Symboly (M, S, V) označujú polia matice rizík (obr. 2.3., 6.2.), do ktorých padne prienik faktorov U, O a Z.

Príklad :

Určujeme mieru rizika ohrozenia utajovaných skutočností stupňa utajenia Tajné v chránenom priestore určenom na ukladanie utajovaných skutočností.

Predchádzajúcou analýzou sme získali tieto hodnoty faktorov miery rizika :

$$U = VU, O = S, Z = M,$$

*Potom : $U \cap O \cap Z = S$, hodnota miery rizika je **stredná**. (obr. 6.2.)*

U Veľkosť ujmy	Veľkosť ohrozenia O								
	Malá			Stredná			Veľká		
	Zraniteľnosť								
	Malá	Stredná	Veľká	Malá	Stredná	Veľká	Malá	Stredná	Veľká
Nevýhodné pre záujmy SR (NPZ)	M	M	M	M	S	S	S	S	V
Jednoduchá ujma (JU)	M	M	M	S	S	S	S	V	V
Vážna ujma (VU)	M	S	S	S	S	V	V	V	V
Mimoriadne vážna ujma (MVU)	S	S	S	S	V	V	V	V	V

Obr. 6. 2. Príklad použitia matice rizík pre určenie miery rizika ohrozenia utajovaných skutočností

Získaná hodnota miery rizika ohrozenia utajovaných skutočností slúži ďalej vedúcemu (bezpečnostnému zamestnancovi) na posúdenie dostatočnosti bezpečnostných opatrení podľa tabuliek minimálnych požadovaných bodových ohodnotení opatrení fyzickej bezpečnosti a objektovej bezpečnosti chránených priestorov (tab.12.1, 12.2 a 12.3. bezpečnostného štandardu).

Ak bodové hodnotenie bezpečnostných opatrení pri zohľadnení miery rizika nedosiahlo minimálne požadované hodnoty bezpečnostných opatrení fyzickej bezpečnosti a objektovej bezpečnosti, vedúci prijme také opatrenia na zvýšenie úrovne bezpečnostných opatrení, aby boli splnené podmienky, najmä v oblasti povinných opatrení.